

9. STRESZCZENIA

Zasady kształtowania struktury przestrzennej i dendroflory zadrzewień śródpolnych celem optymalizacji ich funkcji ochronnych oraz produkcyjnych

Streszczenie

Celem pracy było określenie rzeczywistego stanu zadrzewień śródpolnych i ich sieci oraz oceny zdolności do spełniania przez nie oczekiwanych funkcji ochronnych i produkcyjnych na wybranych terenach, a także możliwości ich ochrony i odtwarzania. Badania prowadzone były na obszarze środkowej i wschodniej Wielkopolski, na terenach typowo rolniczych gmin Granowo, Kłęcko i Krobica oraz w Parku Krajobrazowym im. gen. D. Chłapowskiego, traktowanego jako obszar porównawczy, gdzie sieć zadrzewień śródpolnych jest ukształtowana w sposób zbliżony do optymalnego dla terenów intensywnej gospodarki rolnej. Badania dotyczyły zadrzewień rzędowych, pasmowych i powierzchniowych (n=1205), które oceniono pod względem stanu ogólnego, zdolności do spełniania funkcji ochronnych oraz wartości produkcyjnej. W wyniku oceny zadrzewienia zostały podzielone na trzy klasy: 1 – o wysokich wartościach, 2 – o wartościach przeciętnych, 3 – o wartościach niskich. Powierzchniowy udział zadrzewień (względem areалу pól uprawnych) wynosił w poszczególnych gminach od 2,3 do 2,6%, a w Parku – 5,2%. Wskaźnik udziału zadrzewień typu liniowego (względem powierzchni użytków rolnych) wynosił w badanych gminach 1196-1571 m/100 ha, czyli znacznie mniej, niż w Parku (2167 m/100 ha). Dominującą formą były zadrzewienia rzędowe zlokalizowane wzdłuż liniowych elementów krajobrazu stanowiąc od 66% do 80% wszystkich zadrzewień na terenach badań. Wykazano, że dobrym stanem ogólnym charakteryzowało się od 27% do 38% zadrzewień na terenach badanych gmin i 51% zadrzewień w Parku. Zadrzewienia najbardziej wartościowe pod względem pełnienia funkcji ochronnych stanowiły od 26% do 33% ogółu zadrzewień w badanych gminach i 48% na terenie Parku. Zadrzewienia o dobrej wartości produkcyjnej stanowiły od 29% do 37% w analizowanych gminach, a na obszarze Parku 51%. W świetle otrzymanych wyników funkcje ochronne i produkcyjne na badanych terenach najlepiej spełniają zadrzewienia pasmowe, a najslabiej rzędowe. Ocena stanu zadrzewień wykazała, że najbardziej pilne działania powinny zostać podjęte w aspekcie poprawy wartości ochronnej zadrzewień. Zadrzewienia śródpolne, które są właściwie ukształtowane i pielęgnowane mogą być źródłem wartościowego surowca drzewnego.

Krzysztof Ziomek

The principles of shaping the spatial structure of trees and dendroflora of midfield shelterbelts in order to optimize their protective and production functions

Summary

The aim of the study was to determine the actual state of midfield shelterbelts and their networks, assess their ability to perform the expected protective and production functions in selected areas, and recognize possibilities of their protection and restoration. The research was carried out in central and eastern Wielkopolska, in typically agricultural areas of Granowo, Kłęcko and Krobia municipalities. The area for comparison was the gen. D. Chłapowski Landscape Park, where a network of shelterbelts is formed in a manner near optimal for areas of intensive farming. The study concerned avenues, shelterbelts and clumps ($n = 1205$) evaluated in terms of general condition, the ability to perform protective functions and production value. The evaluated woodlots were divided into three classes: 1 - high value 2 – average value, 3 – low value. The area share of woodlots (relative to the acreage of farmland) in the individual municipalities ranged from 2,3 to 2,6%, and 5,2% in the Park. The share rate of woodlots of a linear type (with respect to the agricultural area) in the surveyed municipalities ranged from 1196 to 1571 m / 100 ha, which is significantly less than in the Park's area (2167 m / 100 ha). The predominant forms of woodlots were avenues located along the linear landscape elements, representing between 66% and 80% of all woodlots in the researched areas. The study has shown that 27% to 38% of woodlots in the areas of studied municipalities were in good general condition. In the Park, the percentage of such woodlots was 51%. The share of woodlots that are the most valuable in terms of the protective function was between 26% and 33% of the total number of woodlots in the surveyed municipalities, and 48% in the Park. The share of woodlots of good production value ranged from 29% to 37% in the analyzed municipalities, and 51% in the Park's area. Protective and production functions in the researched areas are best performed by shelterbelts, and worse by avenues. The evaluation of woodlots condition has shown that the most urgent action should be taken in terms of improving their protection. Woodlots which are properly shaped and taken care of may be a source of valuable wood raw material.

Krzysztof Ziomek